

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2018.gada 4.jūnijā Nr. 1-8/19

**Latvijas Republikas Saeimas
Sociālo un darba lietu komisijai**
e-pasts: sociala.komisija@saeima.lv

*Par likumprojektu “Grozījums Darba
likumā”(Nr.1254/LP12)*

Latvijas Republikas tiesībsargs 2018.gada 30.maijā ir saņēmis Latvijas Republikas Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas vēstuli Nr.142.9/9-62-12/18, kurā izteikts lūgums sniegt atzinumu par likumprojektu “Grozījums Darba likumā” (Nr.1254/Lp12) (turpmāk – likumprojekts).

Likumprojekts paredz papildināt Darba likuma 68.pantu ar trešo daļu, kas paredz iespēju piemaksu par virsstundu darbu samazināt līdz 50 procentiem no darbiniekam noteiktās stundas algas likmes vai akorddarba izcenojuma par paveiktā darba daudzumu, ja noslēgtā ģenerālvienošanās paredz būtisku valsts noteiktās minimālās darba algas vai stundas algas likmes paaugstināšanu nozarē.

Izvērtējot likumprojektu un tā anotāciju, iebilstu pret likumprojektu un aicinu Saeimas Sociālo un darba lietu komisiju to neatbalstīt.

Uzskatu, ka nav pieļaujams vienai nozarei paredzēt virsstundu apmaksas likmes samazinājumu, paredzot darbiniekiem sliktākus nosacījumus kā citās nozarēs strādājošiem. Šādai atšķirīgai attieksmei nav leģitīma mērķa.

Likumprojekta anotācijā ir norādīts, ka grozījums Darba likumā ir nepieciešams, lai veicinātu ģenerālvienošanās noslēgšanu, ļaujot pusēm vienoties par līdzsvarotu, efektīvu un jēgpilnu regulējumu. Savukārt ģenerālvienošanās noslēgšana veicinātu ēnu ekonomikas ierobežošanu un “aploksņu algu” izskaušanu. Tādējādi var secināt, ka likumprojekta mērķis ir ēnu ekonomikas mazināšana un “aploksņu algu” izskaušana.

Tāpat anotācijā norādīts, ka biedrība “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” intensīvi strādā pie ģenerālvienošanās noslēgšanas būvniecības nozarē.

Uzskatu, par leģitīmu nevar uzskatīt starp valsti un būvniecības nozari panākto kompromisu, slēgt ģenerālvienošanos ar mērķi būtisku minimālā atalgojuma palielināšanu un mazināt ēnu ekonomikas apjomu nozarē, vienlaikus paredzot iespēju samazināt virsstundu apmaksas likmi strādājošiem tādējādi nostādot tos nelabvēlīgākā situācijā kā citās nozarēs strādājošie, kuri veic virsstundu darbu.

Jāatzīmē, ka jau šobrīd normatīvie akti paredz iespēju nozarei slēgt ģenerālvienošanos, paredzot nozarē strādājošiem labvēlīgākus nosacījumus. Savukārt cīņai ar ēnu ekonomiku un “aplokšņu algām” ir citi mehānismi.

Nemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka likumprojektā ietvertā tiesību norma neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 91.panta pirmajā teikumā nostiprinātajam vienlīdzības principam.

Citastarp vēlos norādīt uz likumprojekta kvalitāti, proti:

- 1) Tiesību normām jābūt skaidrām uz saprotamām. Likumprojektā iekļautais nosacījums “būtiska valsts noteiktās minimālās darba algas paaugstināšana” ir absolūti neskaidrs jēdziens. Nedz likumprojektā, nedz anotācijā nav atšifrēts jēdziena “būtisks” ietvars. Izņemot būvniecības nozari, nav veikti nekādi aprēķini. Nav skaidrs likumprojekta finansiālais ieguvums. Turklāt nav skaidrs, kurš vērtēs, vai minimālās algas pieaugums ir “būtisks”.
- 2) Pastāv risks, ka likumprojektā paredzētais virsstundu apmaksas likmes samazinājums motivēs nozares, kurās jau tiek maksāts būtiski lielāks atalgojums nekā valstī noteiktā minimālā darba alga, slēgt ģenerālvienošanos bez tiesiska un ekonomiska pamatojuma, tādējādi pasliktinot attiecīgajā nozarē strādājošo situāciju.
- 3) No anotācijas nav redzams, kāpēc likumprojektā ir izvēlēts virsstundu darba samaksu noteikt ne mazāku kā 50 procenti apmērā no darbiniekam noteiktās stundas algas likmes. Tāpat no anotācijas neizriet, ka būtu vērtētas citas, personu tiesības un intereses mazāk ierobežojošas alternatīvas virsstundu darba apmaksai.

Ar cieņu
tiesībsargs

J.Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu